

Notranjec

Izhaja vsako soboto in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 v. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani Breg števil. 12.

GLASILO

POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA
ZA NOTRANJSKO V POSTOJNI.

Inserati se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K. Pri večkratni objavi primeren popust. Mala naznanila po 20 vin. od petit-vrstice.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Kdo naj kida sneg na državnih cestah?

Znano je, da imamo na naših kraških tleh posebne vremenske razmere, osobito kar se tiče snega. Zakon z dné 2. januarija 1877, ki urejuje kidanje snega na državnih cestah, bi bil za nekatere kraje skrajno krivičen, ako bi poznejši ministrski ukazi takih očitnih krivic ne ublažili. Skoz Logatec, Planino, Postojno, Razdrto in Senožeče vodi državna cesta in po § 5. drž. zak. z dné 2. januarija 1877 bi morale dotične občine kidati sneg iz državne ceste, kolikor je vodi skoz kraj (trg ali vas). To se pa, odkar obstoji dotični zakon, vsaj v Notranjskem nikdar vršilo ni in če je c. kr. cestni erar do lanskega leta kidanje snega na svoje lastne stroške izvrševal, je imel zato brez dvojbe dovolj utemeljenih vzrokov. Saj je znano, da visoki c. kr. erar prav ničesa brezplačno ne stori in ne da; rad pa zahteva in jemlje kakor obče znano celo od revnih občin za svoje potrebe n. pr. stavbne prostore, ako le mogoče, brezplačno.

Pristojne oblasti, katerim je osoda kakega kraja izročena, bi morale take vzroke poznati in če jih res ne poznajo, imajo tem manj pravice ustvarjati z svojo uradno silo občinam nova bremena. C. kr. okrajnemu glavarstvu postojnskemu se ni zdelo vredno, da bi se informiralo, zakaj je zadnjih 27 let c. kr. cestni erar po vsej državni cesti sam na lastne stroške sneg kidal. Ono se je postavilo bolj na komodno stališče ter zaukazalo meseca januarija t. l. postojnskemu županstvu, da naj takoj izkida sneg z državne ceste kolikor drži ista skoz trg postojnski. Enake ukaze so baje dobile tudi nekatere druge občine. Županstvo postojnsko je bilo v tej nepričakovani oblastveni ljubeznivosti britko preseščeno in ni moglo verjeti, da bi dosedanji funkcionarji c. kr. cestnega erarja zadnjih 27 let zanemarjali v tem oziru svoje uradne dolžnosti. Storilo ni nič, a sklenilo

je, da se pritoži zoper ukaz na c. kr. deželno vlado. Dné 4. februarija t. l. prišel je od okr. glavarstva pod št. 2687 nujni pogon, ki se glasi doslovno takole: „Županstvu v Postojni (v roke gospoda župana). — Kljub mojemu povabilu županstvo še ni nič storilo, da se spravi sneg iz državne ceste, kolikor drži ista skozi trg Postojna. Cestne razmere v stališču tega trga so naravnost škandalozne, ne gledé na to, da je promet oviran, je tudi uvaževati, da trpi pod temi neznosnimi razmerami tudi ugled trga. Obračam se toraj še enkrat do županstva s pozivom, za to skrbeti, da se državna cesta tekom 24 ur spravi v red in odstrani nakopičen sneg, sicer bi bil prisiljen na stroške in nevarnost v to zavezane korporacije zaukazati, da se to delo po drugih osebah izvršuje“. Županstvo postojnsko je sicer popolno soglašalo s c. kr. okrajnim glavarstvom, da so razmere „naravnost škandalozne“, a bilo je, seveda, mnenja, da je vsega tega kriv oni, ki se hoče na neopravičljiv način odtegniti dolžnosti, katero je do takrat skoz 27 let redno in vestno izpolnjeval. C. kr. okrajno glavarstvo postojnsko je pustilo meseca februarija t. l. po trgu postojnskemu zapadli sneg z državne ceste skidati in ker županstvo ni hotelo pred končno razsodbo plačati K 21.— stroškov za kidanje, si je c. kr. okrajno glavarstvo ta znesek pri c. kr. davčnem uradu od občinske doklade odtegnilo, ne da bi bilo o tem županstvo uradno obveščeno. Na pritožbo županstva postojnskega deželni vladi do danes po preteku 10 mescev še ni došla nobena rešitev. Prebivalstvo prizadetih občin težko pričakuje končne rešitve in rado bi vedlo, kdo je kriv teh „škandaloznih razmer“. V resnici je nujno potreba, da se to pereče vprašanje čim preje mogoče pojasni. Kolikor toliko morda olajšamo in pospešimo zakasneli in težki porod te rešitve, ako mimogrede omenjamo, da je izdalo c. kr. notranje ministstvo naredbo z dné 5. aprila 1878 št. 17840 s katero se odloča, da so občine Planina, Postojna, Raz-

drto (Hrenovice) in mestna občina Kranj oproščene dolžnosti kidati sneg na državni cesti, kolikor to ukaže zakon z dne 2. januarja 1877 l. O tej naredbi so bila svoječasno obveščena prizadeta c. kr. okrajna glavarstva z dopisom deželnega predsedništva z dne 23. aprila 1878 št. 2414. Toliko danes brez vsakega daljšega komentara.

Politične vesti.

Ustanovni shod narodne stranke na Štajerskem se je izvršil 8. t. m. prav sijajno. 500 mož iz vseh delov slovenskega Štajerja je došlo na to važno in resno posvetovanje. V par temeljitih predavanjih se je objasnil program nove stranke, ki pomeni novo dobo v življenju štajerskega Slovenstva. Z nekaterimi tudi za nas zelo zanimivimi vprašanji se bomo še pečali, ko prinese izvrstni „Narodni list“ natančno poročilo o predavanjih.

Na shodu političnega društva „Edinost“ v Trstu je poročal odbor o dokaj uspešnem delovanju v preteklem letu. Glavni govornik dr. Rybář se je bridko pritoževal, da je tudi v Trstu toliko ljudi, ki nad vsako rečjo zabavljajo, ki vihajo nosove nad vsakim pojavom, ki psujejo, da se za pravi narodov blagor pravzaprav nič ne stori, sami pa ne ganejo z mezincem in nimajo pičice požrtvovalnosti v sebi. Kakor pri nas! — V delegacijah so imeli ministri te dni težko stališče. Pri

razdelitvi dobav za armado je avstrijska obrt po slabi pogodbi z Ogri neizmerno oškodovana. Vlada si je pomagala stem, da je vso krivdo zvrnila na odstopivšega vojnega ministra Pitrajha. — Gosposka zbornica se izreka odločno za pluralno volilno reformo, po kateri naj bi imeli moške nad 35 letom po dva glasova, vsi drugi nad 24 letom pa po enega.

Domače vesti.

Prihodnja številka „Notranjca“ izide z ozirom na božične praznike v soboto 22. t. m.

Predsednikom krajnega šolskega sveta v Postojni je bil voljen g. Frančišek Arko, njegovim namestnikom pa g. Gregor Pikel.

V krajni šolski svet postojnski je volil občinski odbor gg. Frančišek Arko, Ludovik Ditrich, Fran Kuttin, Fran Paternost in Gregor Pikel kot člane ter g. Alojzij Burger in Ivan Sever kot namestnika.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni je dne 26. novembra t. l. imenoval za vse šole v političnem okraju krajne šolske nadzornike in sicer so bili imenovani: za Postojno dekan gosp. Gornik, za Budanje g. I. Ferjančič, za Bukovje gosp. Fr. Mayer, za Trnje g. I. Bergoč, za Trnovo g. M. Zarnik, za Erzelj gosp. Josip Volk, za Goče g. Fr. Vidrich, za Knežak gosp.

Listek.

Kmečka vstaja.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. — Hrvaški spisal Avgust Šenoa.
(Dalje.)

„Naši kandidati so propali, a tudi njihovi. Frankopanski se meni le za sabljo in Turčina, Draškoviča pa že primem. Jutri grem v Zagreb se poklonit Draškoviču.“

Gospa Jelena je šla domov v svojo sobo, Tahi pa se vstavi pri kastelanu Loliću, ki ga je bil baš odposlal, da spremi Forčiča v Zagreb. Stopi v sobo, kjer je stala mlada črnooka žena debelih usten, polnih prsi.

„Lepo ste odpravili mojega Lolića“, se zasmeha kastelanka.

„Pa on nič ne sluti, dušica?“ vpraša Tahi.

„Kaj bi ne slutil. Mislil, da vse ve. Pa le dajte mu cekinov in mlinov, pa ne bo vprašal za ženo, ali moli rožni venec.“

„Dobro, njegov je mlin, moja pa ženica.“

„A gospa Jela“, vpraša Loličevka, gledajoč izpod očesa na razjarjenega starca.

„E, spava ali moli.“ „Pa je dobro, pustimo ji rožni venec.“

Tahi se ovije krog bujnega stasa kastelanke.

XV.

Plemič Konjski in žena Ana sta hitela sporočit Ambrožu in Uršuli, da sta bana škof Drašković in

Frankopanski. Ambrož se ni ravno preveč radoval te vesti, kajti Drašković mu je bil pregladek in premalo odkrit. Ambrožu je sporočil, naj bo oprezen in mu zagotovil, da z ono pravdo zaradi veleizdaje ne bo nič, a dejal je tudi, da ima Tahi silnih prijateljev na dvoru, zato da tega zamotanega vozla ne more razsekati, ampak ga more le spretno razvozlati. Povabil je Ano, ki ji je bil krstni boter, k sebi na razgovor.

Uršula pa se je silno radovala Draškovičevega imenovanja. Ko pa ji je Ana povedala o svojem razgovoru z njim, se je globoko zamislila.

„Ne, ne, duša se mi vpira“, reče Uršula, „sicer sem tudi jaz proti ženitvi s tem kmetskim Miličem, a da se naj pomirim z zakletim vragom?“

„Mati, ne mislite na osveto, ampak na svojo korist“, odvrne Anka hladno. „Marta mi je povedala cel dogodek z Mogaičem. Primate Milića za viteško besedo, da ga reši turškega robstva. Tako ga potisnemo v stran. Zato ne bo vedel Ambrož, ki gori za Milića, ne Marta, ki se zanj trudi, ne Sofija, ki ga ljubi.“

„Milić je tukaj, zdaj je pri Marti“, reče Uršula. „Naj bo, Heningovci so plemiči.“

Ta čas je Milić posedal pri Marti in ljubljeni Sofiji. Marta mu je nagajala, vsi vkup pa so zidali gradove svetle bodočnosti. Ko se je Milić ravno poslavljaj, prideta Uršula in Ana z veselim poročilom o banu Draškoviču.

Al. Urbančič, za Harije gosp. Jos. Cetin, za Hrenovice župnik g. I. Zupan, za Hruševje župan g. Iv. Debevc, za Jurišče župnik g. Al. Pehani, za Studeno g. Andr. Miklavčič, za Košano župnik g. I. Hladnik, za Lozice župnik gosp. I. Klemen, za Matenjovas gosp. Gustav Grossmann, za Nadanjeselo g. Iv. Kaluža, za Dolenjovas g. Fr. Može, za Orehek župan g. Križaj, za Vrhpolje župnik gosp. Dejak, za Ostrožnabrdo g. Fr. Maslo, za Št. Peter g. Jos. Mankoč, za Planino g. Ivan Marc, za Podkraj g. Gr. Trkman, za Podrago g. Fr. Žgur, za Podstenje dekan gosp. dr. Kržišnik, za Razdrto g. fil. Kavčič, za Prem g. Val. Repinc, za Senožeče župnik g. Okorn, za Slap g. Gašper Petrič, za Slavino župnik gosp. Prijatelj, za Šturije gosp. Ivan Šapla, za Suhorje g. Anton Vovk, za Šembije dekan g. dr. Kržišnik, za Dolenji Zemon gosp. Andr. Samsa, za Ubeljsko župnik gosp. I. Zupan, za Ustje g. Jos. Čermelj, za Šentvid gosp. Fran Kavčič, za Vrabče g. M. Suša, za Vrbovo g. Jos. Logar, za Vreme župnik g. Ivan Škrjanec, za Vipavo dekan g. M. Erjavec, za Zagorje župnik gosp. Fr. Groznik, za Col g. A. Rovan.

Umrla je 11. t. m. v Postojni gospa Ivana Defenti roj. Šeber v 89. letu starosti. N. v m. p.!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ima Vam Slovincem na tisoče pripravljenih razglednic za božične praznike in za novo 1907. leto. Natisnjene so v zlatni Pragi ter imajo umetniško vrednost. —

Kupujte ob božičnih in novoletnih voščilih to slovensko blago in ne podpirajte z nakupovanjem drugih tistih svojih nasprotnikov, ki Vam žele ubogo malo dobrega, bodisi za božiče, bodi si za nova leta. Svoji k svojim!

Nemški odloki so se dostavili pretekli teden posestnikom iz Grobišč, Rakitnika in Matenjevasi glede služnosti lovskih pravic. To je škandal, kakoršnega ne smemo trpeti in proti kateremu je odločno nastopati stem, da se takih dopisov ne vsprejme.

Nemškutarija. Zadnji čas pošilja postojnski davčni urad slovenske opomine z naslovi kakor: „Johann“, „Georg“ itd. A mi na Kranjskem nismo nikaki Johanni in Georgi, temuč Jurji in Janezi. Seveda da krivda zadene le pisca teh opominov, zato mu svetujemo: pratiko v roke, kjer so naša imena pristno napisana.

Pevsko društvo „Postojna“ priredi koncert, ki se vrši v nedeljo zvečer dne 16. grudna 1906. v spodnjih prostorih hotela pri „Ogrski kroni“. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstop je prost. Vspored: 1. P. H. Sattner: „Na planine“. 2. P. H. Sattner: „Slovensko dekle“ (narodna). 3. Dr. G. Ipavec: „Savska“. 4. Eisenhut: „Ustaj rode“. 5. Dr. B. Ipavec: „Slovanska pesem“. 6. Dr. B. Ipavec: „Hej Slovenci“ (poljski napev). Gg. člane prosi odbor, da pripeljejo svoje sorodnike in znance kolikor mogoče v velikem številu na koncert. Odbor.

„Ta veseli dan“, pravi Uršula, „proslavimo. Vi, gospodin Milić, ljubite mojo hčer Sofijo in Marta je za vas snubila. Dobro, dam vam jo—“

Vsi se radostno zganejo, Sofija pa poklekne in plakaje poljubi materino roko —

„A dam vam jo le z enim pogojem. Ko je bil moj pokojni mož opasno bolan, sem se zaobljubila, da moj sin oprosti jedno krščansko dušo turškega robstva. Sin mi je umrl že kot deček. Vi želite biti moj sin, skromen plemič mož velikaški hčeri. Čula sem, da ste Sofiji obljubili, da oprostite iz robstva Mogaića, zaročenca Sofijine sestre po mleku. Dobro, ko mi dovedete tega moža, tedaj bo Sofija vaša.“

Vsi so stali kot okameneli, Sofija obledi na smrt in pade brez zavesti sestri v naročje. Milić pa pristopi miren pred Uršulo in reče: „Hvala vam, plemenita gospa. Ljubim Sofijo bolj kot svoje življenje in rad vržem na kocko življenje za njeno roko.“

„Tomo, Tomo, kaj delaš“, zakliče Ambrož, ki je ravnokar vstopil, a mladenič se ne zmeni za svarilo, ampak vzdigne roko in sklene.

„Zaklinjam se, da grem osvobodit Mogaića, zaklinjam se pri bogu in svoji ljubezni, da se vrnem ž njim ali se ne vrnem.“

„Kdo je to skoval“, zakliče Ambrož.

„To je tvoje delo“, zašepeče Marta gospej Konjski. „Bog ti oprostí ta greh.“ „Ne bo nikdar žal“, zavrne Ana.

„Z bogom, Sofija“, klikne mladenič in poklekne

pred polživo devojko, „vrnem se k tebi — k svojemu zlatu.“ In z žarkimi poljubi pokrije plemič mladenki ročico.

XVI.

Tahova grozodejstva so se množila. Kmetom je ropal imetje, jih iztiraval. Bogato je plačeval svoje krvoločne služabnike in poželjivo kastelanko Loličevo, h kateri je hodil za bolezní svoje žene Jelene. Med kmeti je rastla pritajena jeza. Ko jim je Tahí ukazal, naj izroče ključe svojih kleti, so odpovedali pokorščino. Upravitelj Grdak jih je v tem utrjeval. Ko je ves narod na Veliko noč bil zbran v gornje-stubiški cerkvi, je prihajal Tahí z mušketirji.

„Ali bo že konec tej popovski litaniji?“ se zadere, a Bošnjak mu sporoči, da narod noče iz cerkve.

„Pa dobro, mušketirji naprej. Iztirajte te pse iz te svete luknje!“ Mušketirji navale skozi cerkvena vrata. „Bog pomozi, Jezus reši nas“, zakličejo žene, moški pa škripljejo z zobmi. V groznem krikú izženejo vojaki z orožjem ljudstvo na prosto. Visoko dvigne Tahí glavo:

„Ej psi. Zakaj ne predaste ključev?“

Tedaj stopi pred Tahíja visok, siv starec — starešina Mijo iz Golubovca in reče mirno:

„Kralju dajemo, kar je kraljevo, gospodu, kar je njegovo, a kar je naše, tega ne damo!“

„Vi ne daste ključev?“ zaškriplje Tahí.

(Dalje prih.)

Katoliško politično društvo za idrijski sodni okraj so ustanovili pretečeno nedeljo duhovniki ondotnega okraja, da bodo pri prihodnjih volitvah ložje delali zgago med ondotnim prebivalstvom. Kolikor je nam znano, je v idrijskem sodnem okraju prebivalstvo izključno le katoliške vere, in kar je zavednega prebivalstva, ne mara v politiki farovške komande. Zategadelj bi se moralo društvo praviloma imenovati „Društvo politikujoče duhovščine in farovških kimavcev v idrijskem sodnem okraju“. Kmečke koristi so čisto drugačne, kakor koristi duhovščine, zategadelj je nujno potreba, da se tudi kmetje čim preje združijo v kmečka politična društva.

Ponarejen denar po 5 K in 1 K baje kroži v Trstu in okolici. Treba je paziti.

Na pol zmrznjenega človeka je našel Avgust Rebec iz Hrašč ter to naznanil županstvu v Postojni. Bil je leta 1836. rojeni Franc Žnidaršič, ključavničar iz Senožeč. Prepeljali so ga v občinsko bolnico v Postojno.

V Slavini imajo srečen par, kateri že nad 50 let prenaša zadovoljno težo zakonskega jarma. To sta Janez in Katarina Šabec, obadva še čvrsta in čila. Naj bi še demantno poroko čakala trdna in zdrava.

K notici o Škantinovem Lovretu v 49. št. imamo dostaviti, da nikakor nismo mislili očitati orožništvu, da morda v tem slučaju ni vršilo svoje dolžnosti. Vemo namreč, da je glede njega orožništvo že opetovano interveniralo. Onega dopisa pač ni bilo umeti kakor graje, ampak le kot nekak izliv ogorčenja vedno nadlegovanega občinstva.

Narodno gospodarstvo.

Odlikovanje. Na malokmetijski razstavi v Inostu z dne 6.—8. oktobra t. l. dobil je znani imetelj prvega kranjskega perotninarskega zavoda in urednik slovenskega mesečnika „Perotninar“, g. Anton Lehrman v Trziču za tam razstavljeni lastni načrt perotninskega hleva in zaklopnega gnezda zlato svetinjo.

Živinorejske zadruge na Predarelskem. Leta 1903. je bilo na Predarelskem 19 živinorejskih zadrug z 903 člani in 1765 deleži. Meseca maja je bilo vknjiženih pri teh zadrugah 1405 samic in 26 samcev, torej skupaj 1431 komadov. Živinorejsko knjigovodstvo se vsled natančnega nadzorovanja vodi prav dobro. Statistika mlekonosnosti se je vodila le pri 12 zadrugah. Pri teh zadrugah ima 1 krava povprečno 3456 l mleka na leto. Večina živine je poleti na planinah. Tako na Predarelskem! Na Kranjskem imamo doslej le eno živinorejsko zadrugo v Selcih na Gorenjskem s pašnikom 500 ha.

Travniki, ki se ne pognoje s hlevskim gnojem ali gnojnico, morajo dobiti tomaževe žlindre in kalijeve soli in sicer v prvih letih več tomaževe žlindre, da dobi zemlja fosforjeve kisline, v sledečih letih zadostujejo manjše množine, da se nadomestujejo snovi, ki se odtegnejo z vsakokratno košnjo.

Kolerabe in pesa se morajo dobro posušiti, predno jih spravimo za prezimovanje, ker drugače gnijejo. Če se prezimujejo na prostem, v jamah, jih je treba pokriti 1½ črevlja visoko s prstjo ali s peskom. Če se je bati hudega mraza, je treba še pridejati plast konjskega gnoja. Velike sadove, ki so bolj lahki, je treba porabiti za krmo, ker so navadno v sredi votli ter radi gnijejo.

Čebele po zimi. Čebele počivajo. Umen čebelar prezimuje le take panje, ki so močni in imajo mnogo strdi, kajti pitanje čebel je nevarno, ker se pojavi vsled njega mnogokrat driska. Pitajo se čebele, če nimajo dovolj hrane, meseca prosinca, svečana in tudi še sušca. Za pitanje se raztopi kandis-sladkor ali strd v mlačni vodi ter se v lesenih koritcih vtakne skozi izhod v panj. Ob gorkih zimskih dneh, ko je jug in solnce razgrelo zrak na 9 do 10°C, čebelar okoli poldne izpusti čebele na prosto, da se izčistijo. Drugače pa je najbolje, da čebel ne motimo v počitku ter jih pustimo popolnoma v miru. Panji naj bodo primerno topli in temni. Če solnce v mrzlih, zimskih dneh sije dalj časa na izhod v panju, se čebelice vzdramijo in začno siliti iz panja. Na prostem otrpnejo in zmrznejo. Da solnce ne vznemirja čebel, napraviti je treba nad izhodom desko otemnico.

Koliko gnoja potrebuje drevo. Dolgoletni poskusi uče, da sadno drevo potrebuje na en kvadratni meter sveta krog debla, 12 do 17 g dušika, 18 do 22 g kalija, 5 g fosforjeve kisline in 40 g apna. Drevo, čigar obseg v kroni je 20 m, potrebuje 240 do 340 g dušika, to je 1¼ do 2¾ kg žveplenokislega amonijaka, 100 g fosforjeve kisline, to je ⅓ kg Tomasove žlindre ali superfosfata, 330 do 449 g kalija, to je ¾ do 1 kg žveplenokislega kalija. Posledica pomanjkljivega gnojenja je slab pridelek. Kdor bi rad ohranil sadno drevje zdravo, krepko in plodonosno, mora mu pravilno gnojiti. Tomasova žindra in kali se rabi pozimi, spomladi se gnoji z amonijakom.

Peronospora se da za prihodnje leto vsaj nekoliko omejiti, če se v jeseni pridno nabira odpadlo listje ter se ga sežge. S tem uničimo semena glive, ki povzroča toliko škode na trtah.

Zaklano kuretino je najbolje odpreti in osnažiti šele, ko se je popolnoma shladila, ker se mastni deli lažje izločijo, če so se strdili. Posebno je to treba upoštevati, kadar zakoljemo pitano gos ali purana. Če se žival razreže in opere še gorka, izgubi se namreč mnogo maščobe. Da se meso dolgo in dobro ohrani, je dobro žival izčistiti na prav mrzlem kraju.

Proračun

za glavno občino postojnsko za leto 1907

izkazuje 29.840 K 80 h potrebščine in sicer: I Šolstvo: Za odplačilo enoletnih obresti in amortizacijskega obroka najetega posojila za zgradbo šolskega

poslopja v Postojni v skupnem znesku 7165 K 27 h, isto za šolo v Studenem 960 K. Stvarne šolske potrebščine: a) za šolski okoliš postojnski 1460 K b) za šolski okoliš studenski 800 K, c) za v Hrenovicah všolano vas Hrašče 192 K — II Županstvo: 1) plača občinskemu tajniku 1440 K, 2) plača dvema redarjema 1440 K, 3) obleka dvema redarjema 300 K, 4) najemnina uradnih prostorov 740 K, 5) pisarniške potrebščine 400 K, 6) razne policijske potrebščine 750 K, 7) razne vojaške potrebščine 200 K, 8) mrlškemu ogledniku 100 K, 9) gasilnemu društvu v Postojni 200 K, 10) občinskemu živinorejskemu zakladu 300 K, 11) ubožnemu zakladu primanjkljaj 2237 K 36 h, 12) povračilo začasno najete tega posojila v „Notranjski posojilnici“ 3555 K, 13) nepričakovani stroški 113 K 79 h. K tem svotam je tudi še prišteti za leto 1906 proračunjena a do tega časa še neizplačana vsota raznih proračunskih postavk v skupnem znesku 4946 K 92 h (Te postavke v tu navedeni vsoti so pokrite z občinsko doklado, kolikor jo ima županstvo še dobiti za l. 1906 od davčnega urada.) III Trška (katastralna občina Postojna: Za izvršitev potrebne kanalizacije o postojnskem trgu delni znesek 2530 K 46 h Skupaj tedaj 29.830 K 80 h.

V pokritje te potrebščine izkazuje proračun: Gotovino v blagajni 1007 K 13 h, pasji davek 180 K, mrlška oglednina 50 K, 20% užitninska priklada 3000 K, 44% občinska naklada na vse neposredne davke, izvzemši od onih podjetij, ki so podvržene dolžnosti pokladati javne račune, v celi občini postojnski v skupnem predpisanem znesku 25098 K 22 h, znaša 11043 K 21 h, 54% občinska naklada od 8000 K, neposredna davka onih podjetij, ki so podvrženi dolžnosti pokladati javne račune 4320 K, naklada po 1 K od hektolitra v občini povžitega piva 600 K, naklada po 20 K od hektolitra 100 stopinjskega žganja in 10 K od hektolitra poslanjenega žganja 2500 K, občinska naklada kolikor jo ima županstvo še dobiti za l. 1906 od c. kr. davčnega urada v Postojni 4600 K, 10% občinska doklada na vse neposredne davke v katasterski občini postojnski, v predpisanem znesku 25304 K 66 h, vtegne znašati 2530 K 40 h, skupno pokritje znaša 29830 K 80 h, toraj toliko, kakor potrebščina za l. 1907.

IV. Ubožni zaklad izkazuje dohodkov kakor sledi: 316 K 80 h obresti obligacij, 1040 K obresti dekana Hofstetterja zapuščine, 200 K ženitovanjske zglasnice, 70 K godbena dovoljenja, 300 K kazni. Ker vtegnejo stroški znašati 4500 K 16 h, se bo primankljaj 2573 K 36 h pokrili iz občinskih dohodkov in se je zato stavil v občinski proračun.

Iz nastopne po uradnem izkazu sestavljene tabele je razvidno koliko je v posameznih katasterskih občinah predpisanega zemljiškega in družega direktnega (cesarskega) davka brez doklad in davkoplačevalcem postojnske občine je na podlagi teh podatkov omogočeno računati, koliko kdo prispeva k občinskim stroškom.

Tek. št.	Ime davčne občine	Zemljiški in hišno-razredni		Hišno-najemni		Pri-dobinski		Rentni		Skupaj	
		d a v e k									
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
1	Postojina . . .	6250	41	6243	93	12666	61	143	71	25304	66
2	Staravas . . .	397	70	97	—	177	37	—	—	584	79
3	Hrašče . . .	2084	28	103	64	211	48	4	26	2403	66
4	Studeno . . .	1304	22	31	72	236	69	26	24	1598	87
5	Zagon . . .	1420	89	27	—	117	80	22	14	1587	83
6	Zalog . . .	1060	76	18	12	64	60	3	93	1147	41
7	Strmica . . .	443	45	—	—	27	55	—	—	471	—
	Skupaj . . .	12861	71	6434	13	13502	10	200	28	33098	22

Razklejena kostna moka ali Tomasova žlindra?

(Dalje.)

Prvi nemški večak na tem polju, tajni svetnik profesor dr. Karol Wagner, predstojnik kmetijskega preskušališča v Darmstadt, piše v svoji knjigi „Poraba umetnih gnojil“ naslednje: „Objavil sem že pred 14 leti nekatere naše preskušnje, iz katerih sledi, da kostna moka v primeri s superfosfati in s Tomasovo žlindro nenavadno počasi učinkuje, ter sem priporočal namesto drage fosforove kisline kostne moke cenejšo Tomasovo žlindro. Moja sodba je marsikoga osupnila, in skušalo se je dokazati njeno neresničnost, kar se pa ni posrečilo. Tudi dela drugih preiskovalcev, zlasti Maekerjeve preskušnje so potrdile počasni učinek kostne fosforove kisline in nadalnje naše tozadevne preskušnje so pokazale, da Tomasova žlindra povsodi hitreje učinkuje kakor najboljša kostna moka. Le na gotovih travnikih je bil uspeh kostne moke hitro očiten in povsod tam, koder se zahteva prav malo od fosfatov v zemlji; koder smejo biti pridelki majhni, koder rastline užijejo malo fosforove kisline, tamkaj more tudi kostna moka kriti porabo fosforove kisline.“ Na drugem mestu piše dr. Wagner: „Zemlja, ki ima malo fosforove kisline v sebi, se nikdar ne dovede do največje rodovitnosti, če se ji ne doda kake druge, hitreje učinkujoče fosforove kisline kakor je ona kostne moke.“ — K tem izvajanjem pristavim: Dr. Wagner računa z dejanskimi cenami kostne moke. S skupnim dogovorom zvezane avstrijske tvornice za fosfate prodajajo danes *kg* % v vodi raztopne fosforove kisline po 56 h. Jeli ta cena primerna 28 h za *kg* % fosforove kisline v kostni moki?! Saj se kostna moka dá na cen način izpremeniti v superfosfat ter se ji tako lahko dá za 100 % večja vrednost! Zakaj se to ne zgodi, ni potrebno meni preiskovati, gotovo je pa v zvezi s poprej omenjenim vsiljevanjem kostne moke. Prav zadnji čas je dobila naša družba ponudbe na kostno moko od severnih tvornic po 40 h za *kg* % fosforove kisline v čisti kostni moki, in sicer s pripomnjo, da je ta cena še nizka, ker izvira iz časa pred dogovorom.

Dr. H. C. Müller, predstojnik kmetijsko-kemijskega preskušališča v Halle n. S. piše v Wolffovi knjigi „Nauk o gnojenju“, ki jo je on nanovo predelal, naslednje: „Glasom preskusov Maerckerja in Wagnerja učinkuje fosforova kislina na apnenih tleh prav malo; Kellner in Böttcher sta pa na neapnenih tleh in ob štupanju jeseni dosegla učinek s fosforovo kislino kostne moke, ki je približno znašal 60 do 64% učinka v vodi raztopne fosforove kisline. Za deteljo in sploh za zeleno krmo na njivah pa kostna moka navadno ni naravnost porabna.“

Dr. Richard Otto, vodja kemijskega oddelka preskušališča v Proskavi, obravnava kostno moko v svoji knjigi „Temeljni obris kmetijske kemije“ takole: „Fosforova kislina izparjene kostne moke je deloma v obliki trikalcijevega fosfata in je zato v navadnih razmerah v zemlji težko raztopna. Uživanje te fosforove kisline po rastlinah pospešuje klej, ker ta z izdelki svoje razkrojitve pomaga topiti fosforovo kislino. (Razklejena kostna moka je torej še slabša! O. p.) Velik del fosforove kisline kostne moke je raztopen v citratu, in sicer je ta raztopnost zavisna od finosti moke, ter more znašati do 80%. Vendar v citratu raztopne fosforove kisline kostne moke rastlinske korenine ne morejo užiti! Učinek izparjene kostne moke je torej prav neznaten, kajti njena fosforova kislina je za rastline neužitna, ter je ta učinek enak nerazkrojenim rudninskim fosfatom, ki ga skoraj ni. Dušik kostne moke pač hitro učinkuje, a ga je prav malo v tem gnojilu.“ (Konec prih.)

Po svetu.

V Ljubljani je umrl ruski državni svetnik Vinko pl. Šercl, ki je bil vseučiliški profesor na Ruskem. Pokojnik je bil velik učenjak, ki je govoril 45 jezikov, med temi tudi slovenskega popolnoma pravilno.

O jetiki je sestavil profesor Jaks v Pragi sledeče stavke: 1. Jetika je ozdravljiva. 2. Poljubovanje in kašljanje v obraz je nevarno. 3. Ne pljuvaj na tla! 4. Snaži svoje stanovanje! 5. Ne trpi prahu v njem! 6. Odpovej se alkoholu! 7. Vtruj si telo! 8. Vživaj tečno hrano! 9. Najboljši zdravili proti jetiki sta zrak in svetloba. 10. Jetika je prokletstvo nezdravih stanovanj.

Proti raku. V Parizu prirede srečkanje, kojega čisti dobiček bo znašal več milijonov frankov, s katerimi bodo zidali bolnišnico za ljudi, ki trpe na — raku. Tu bodo potem zdravniki-učenjaki natančno preiskovali to strašno, dozdej neozdravljivo bolezen.

Največja avstrijska tovarna za škrob v Horazdijeveh predela vsak dan 10 vagonov krompirja v škrob (štirko).

Za kratek čas.

Izkušena kuharica. Domača hči kuharici: Oh, Meta vam smem zaupati! Ali veste, kaj je nesrečna ljubezen? — Kuharica: O, že triindvajsetkrat.

V kupeji. Sprevodnik se prepira s potnikom in reče: Vi ste tako nizek človek, da bi bilo treba za vas upeljati pri železnici še peti razred.

Škoda. Pijanec: Jaz bi rad pil vodo, jako rad .. če bi le imela tak okus kot žganje.

Mati (triletnemu sinčku): Janezek ti neubogljivi (pokaže na razpelo), glej! Bogec te bo kaznoval, le čakaj! — Janezek: E pojte, pojte mama, kaj mi pa more, ko je pribit.

Uboga vdova s 4 otroki je jokala in tarnala, kakšni reveži so, ker nimajo ateja. Tedaj jo pa potolaži 4letni Viktorček, češ: Molčite mama, saj bom jaz kmalu ata.

Loterijske številke.

Trst, 7. decembra	88	10	84	22	51
Praga, 12. decembra	16	84	62	31	50

Mala naznanila.

Vsaka vrstica v teh oznanilih stane 20 vin. Pri večkratni objavi se dovoli primeren popust. Denar je poslati naprej. Plača se lahko tudi s pismenimi znamkami.

Landauer, še dobro ohranjen se ceno proda v **Postojni hišna** št. 110.

Kašelj. Kdor tega ne uvažuje, se pregreši na svojem lastnem telesu! **Kaiserjeve prsne karamele** s tremi jelkami. Zdravniško preizkušeno in priporočeno proti kašlju in hripavosti, kataru, zaslizenju in kataru v požiralniku. 5120 notarsko poverjenih izpričeval potrjuje, da drže, kar obetajo. Zavoj 20 in 40 vin. Zalogo ima **J. Hus, lekarnar v Vipavi.**

Izurjen mlekar išče službo ter jo nastopi najraje takoj. Poudbe na **Franc Tončič, Črni vrh 29.**

Cementne cevi razne velikosti so po zmernih cenah naprodaj pri **Jos. Deklevi v Postojni.**

Mlin in stiskalnico (prešo) za sadni mošt in malo rabljena, večje vrste proda **Leop. Meden, Igavas-Stari trg pri Rakeku.**

Prsni sirop proti kašlju, hripavosti itd. steklenica 1 K 40 v. Čisto, belo ribje olje, stekl. 1 K, velika 1 K 80 v. **Mazilo proti trganju in revmatizmu**, steklenica 1 K. **Mazilo proti ozebkom**, 1 lonček 70 vin. razpošilja **lekarna Hus v Vipavi.**

Učenec in učenka se takoj sprejmeta v trgovino mešanega blaga **Frana Zadnek v Senožečah.**

Stroj in steklenice za sodovico, prav dobro ohranjene, se ceno proda. Vpraša se na **Vrhniki št. 213 L. P.**

Rezbar g. Karel Tajhel v Postojni, bivši učenec umetnostrokovne šole v Ljubljani, izdeluje po naročilu jako lična rezbarska dela po zmernih cenah tako n. pr. okvire, lovske okraske itd. Priporočamo ga najtopleje.

Zahvala.

Za vsestranske dokaze sočutja ob smrti naše iskreno ljubljene tete itd., gospe

Ivane Defenti roj. Šeber

dalje za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu se tem potom iskreno zahvaljuje

rodbina M. Šeber-jeva.

Prodaja vina

Imam za prodati v kleti več sto hektolitrov pristnega istrijanskega vina lastnega pridelka, potem rakije in olja po primerno nizkih cenah.

Ivan Pujman

trgovec in posestnik vinogradov v Vodnjanu-Dignano.

Prostovoljna prodaja.

Jožef Vadnjal, po domače Špelnik, posestnik na Studenem pri Postojni h. št. 11 proda prostovoljno

===== **hišo** =====

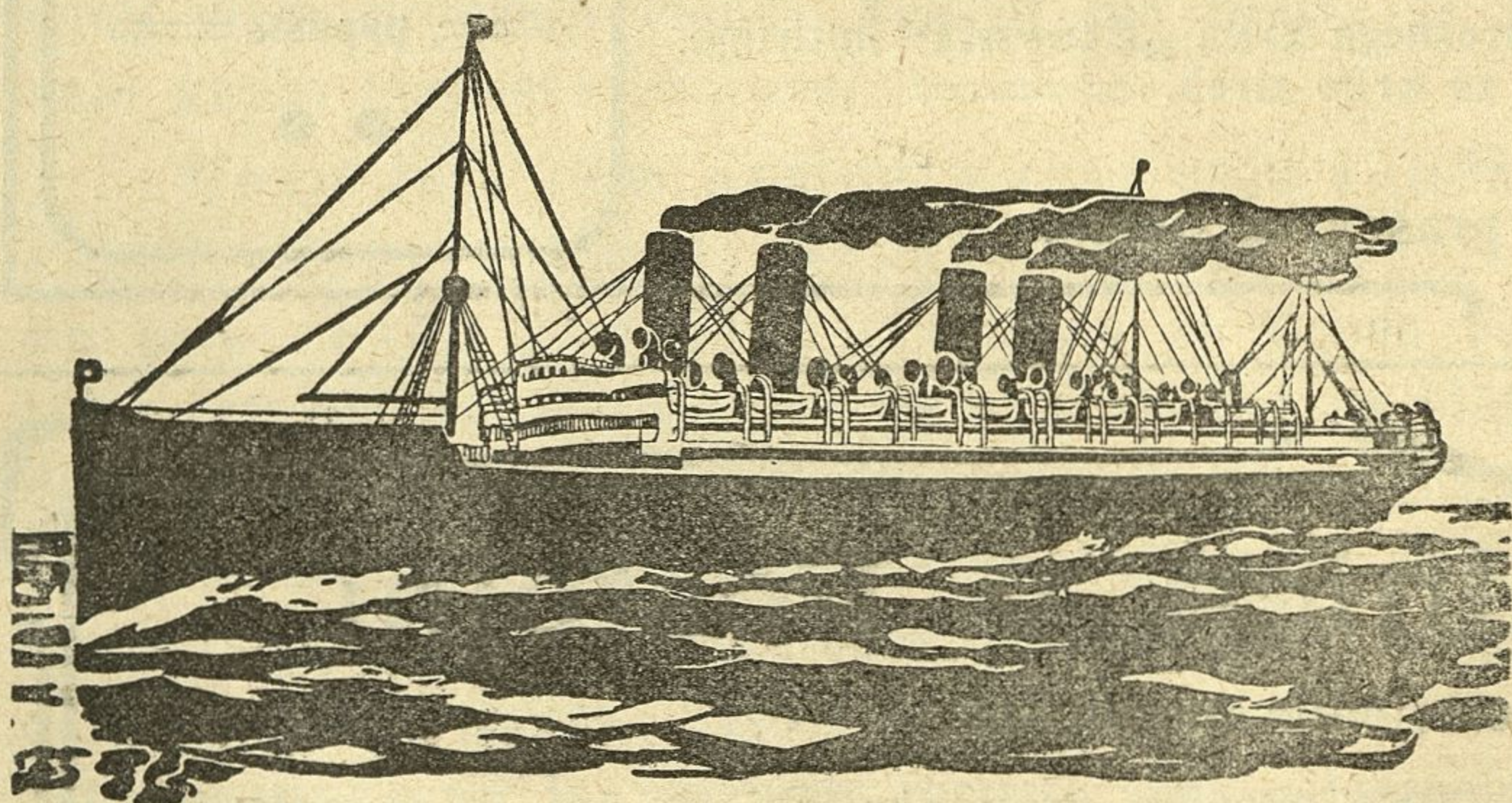
z gospodarskim poslopjem in nad 1/4 zemljišča. Cena po dogovoru.

POZOR!

BERITE!

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz BREMNA v NEW-YORK

s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm der Grosse“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navednega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU
KOLODVORSKE ULICE ŠT. 35.

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. — Vsa pojasnila, ki se tikajo potovanja, točno in brezplačno. — Postrežba poštena, reelna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Kolorado, Mexiko, Kalifornijo, Arizona, Utah, Wioming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno. Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Kolombo, Singapore, v Avstralijo i. t. d.

IVAN JAX & sin v Ljubljani

Dunajska cesta 17

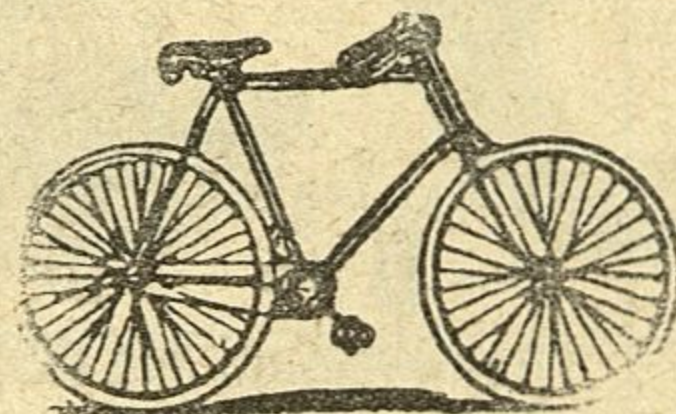
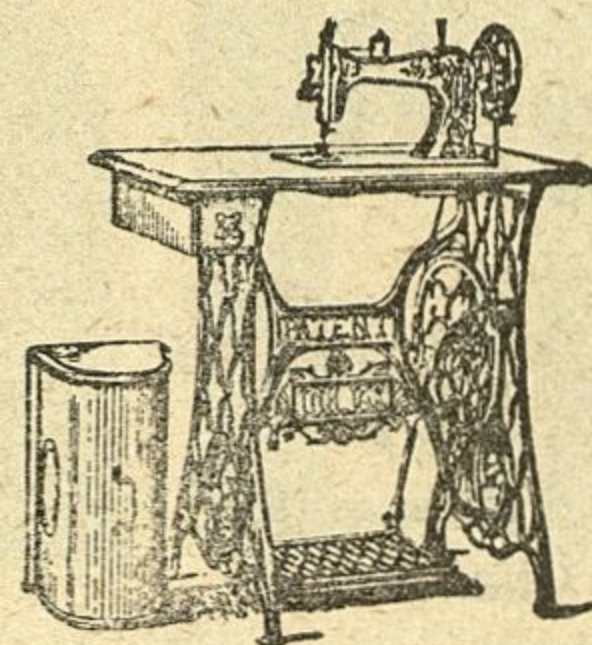
priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih
strojev,

voznih koles

in

pisalnih strojev.

Pouk v šivanju in vezenju na stroje brezplačen.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Štenski koledar za leto 1907 se dobiva po 40 v komad pri **MAKSU ŠEBRU** v Postojni.

MAKS ŠEBER

===== v Postojni. =====

Akcidenčna tiskarna.

===== Knjigoveznica. =====

Fotografični atelije.

~ ~ ~

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mleinarske zadruga itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veseliam in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma in kuverte z naslovi, posestnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja dni **6** dni
 izvrstna prilika za potovanje in ostane
 z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki
"Amerika" 24.000 ton
"Kaiserin Augusta-Victoria" 25.000 ton
 toraj še enkrat večji kakor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami
 Pojasnila daje zastopnik: **Fr. Seunig,**
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28
 Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

V hiši gospe Helene Orešek v Postojni

• **zobozdravnik** •

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7

Amerik. zob.
 Vsa zobotehnična dela

Amerik. zob.
 se v konces. atelejeju

O. SEYDL Izvršujejo.

Ordinira vsako soboto od 8. do 5. ure.

Velika trgovina in pekarija

ANTON DITRICH v Postojni

P. n. gostilničarji dobijo steklo, porcelan in kuhinjsko opravo po znižanih cenah.

priporoča bogato zalogo špicerije, železa, porcelana, stekla, galanterije, barv in kolonialnega blaga na debelo in drobno.

Zaloga Portland- in Roman-cementa ter vseh potrebščin za stavbe.

Zastopstvo za Notranjsko najboljšega strešnega krila „Eternit“ in druge raznovrstne opeke za krite streh.

Rudeča sol in redilni prašek za živino.

P. n. rokodelci dobijo na vse v njih stroko spadajoče orodje in blago primeren popust.

Notranjska posojilnica v Postojni
 registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure dopoludne.

Obrestuje hranilne vloge po 4½% brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.

Pivovarna „G. AUER-jevi dediči“
 v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12.

priporoča svoje izvrstno marčno in na bavarski način varjeno pivo v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Zaloge na Notranjskem so: v Idriji (založnik gosp. Franjo Didič, posestnik i. t. d.), v Št. Petru na Krasu (založnik gosp. Anton Rebec, vinotržec), v Prestranku (založnik „Mlekarska zadruga“) in v Žireh (založnik gosp. Matija Gostiša, posestnik).